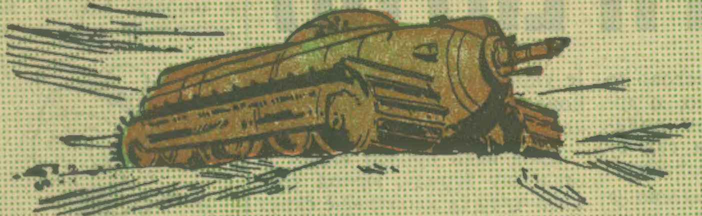
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXIII — Број 474
Субота, 28. јануар 1961.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

У ОВОМ БРОЈУ

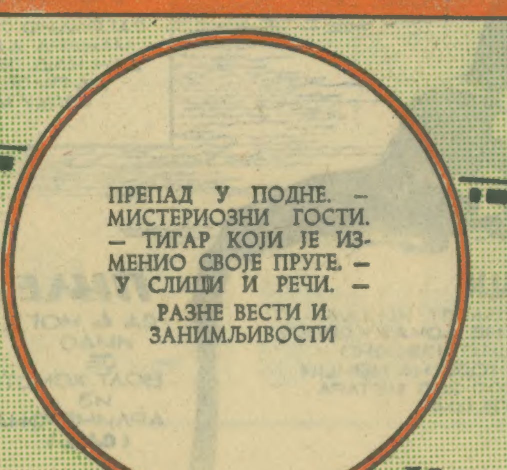

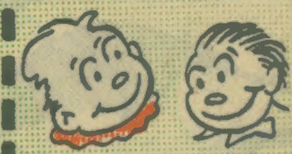

ПРЕПАД У ПОДНЕ. — МИСТЕРИОЗНИ ГОСТИ. — ТИГАР КОЈИ ЈЕ ИЗМЕНИО СВОЈЕ ПРУГЕ. — У СЛИЦИ И РЕЧИ. — РАЗНЕ ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ

НАСТАВИЋЕ СЕ

ДА ВЕЧЕРАЈУ ЗАЈЕДНО

— Хорације, да ли би вечерас могао да вечераш с мном? — упитао је Пера Ждера Хорација.

— Врло радо!
— Е, онда ћу доћи тачно у осам сати твојој кући на вечеру. Здраво!

СТАРЕ ПАНТАЛОНЕ

Шиља продавао своје старе панталоне, а купац стално запиткивао да ли су панталоне заиста од чисте вуне.

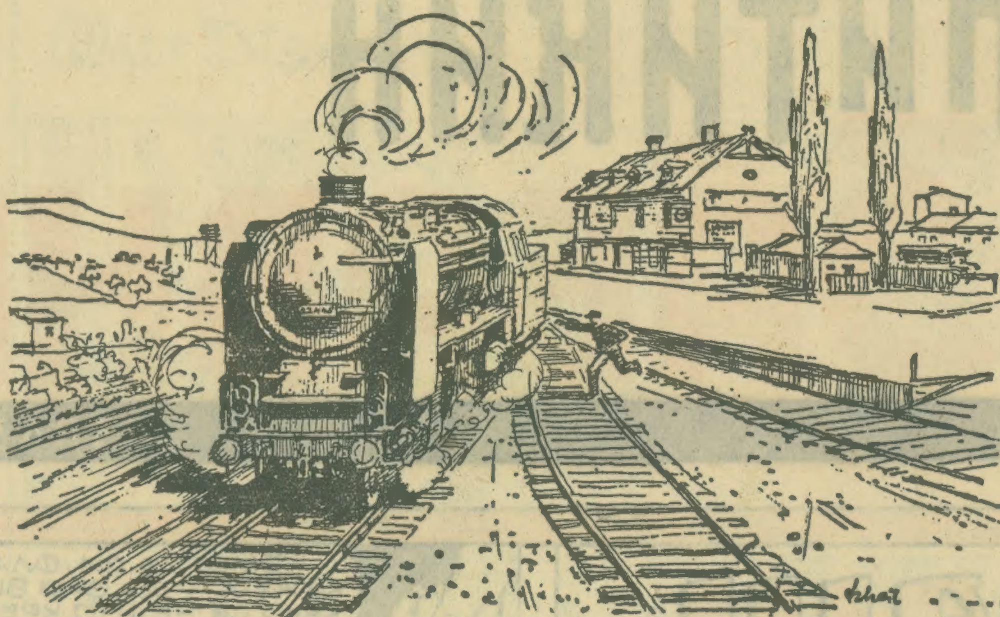

— Не смем да вас лажем! — рекао је најпосле Шиља. — Панталоне су заиста од чисте вуне, али дугмета на њима нису...

ГЛАВНА УЛОГА

Јуче је Шиља учествовао у једној дилетантској представи и данас једва говори толико је промукао од силног причања.
— Значи да си имао главну улогу? — пита Мики.
— Не, био сам шаптач.

Шеснаестогодишњи аустралијски помоћни железнички службеник Херберт Т. добио је недавно изванредну похвалу и награду. Својом присебношћу и одважношћу он је спречио велику несрећу.

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ

Било је ведро јесење јутро. Херберт Т. тек што је дошао на посао. Д 811 очигледно је имао закашњење јер је већ одавно требало да прође кроз станицу. Док не стигне овај брзи воз, локал којим се и Херберт возио, не сме да крене.

На једном споредном колосеку стајала је спремна за полазак једна „потпаљена" локомотива за теретне возове. Херберт је сањиво трљао очи — још се није навикао на рана устајања.

Наједном, зачуо је нечији узбуђен глас. Шта се догодило? Теретна локомотива је кренула и управо је с карактеристичним клопарањем прелазила преко једне скретнице. Иза ње трчао је један човек. Херберт се тргао: зар није то ложач Сеп? Шта то ложач виче? „Зауставите! Зауставите!

Локомотива се, пуштајући густ дим, приближавала месту где је Херберт стајао. Сад му је било јасно због чега ложач Сеп трчи за локомотивом саплићући се о железничке прагове: локомотива је била празна. Неким несрећним случајем, кренула је сама од себе.

Још неких четрдесет, још тридесет метара делило је локомотиву, чија се брзина стално повећавала, од Херберта. Ево је, сад је прешла и последњу скретницу и већ клопара по главном колосеку.

Главни колосек! — пролетело је Херберту кроз главу. За неколико минута њиме треба да наиђе закаснели брзи воз.

Херберт је потрчао право према локомотиви без машиновође. За тренутак му је пара из локомотиве потпуно замрачила видик. Папучица за пењање била му је сад на домаку, али је он, заслепљен паром, промашио прави тренутак. Папучица је промакла крај њега...

Дечак је потрчао као да се радило о његовом сопственом животу. Мало даље налазио се излазни сигнал, а одмах иза њега почињао је узан, шодером покривен железнички насип.

Херберт је знао да мора стићи локомотиву пре но што почне насип иначе је изгубио трку...

Сада је опет видео папучичу, видео ручку за придржавање и — хоп! Његове руке чврсто су стезале влажну челичну цев. Један тренутак веровао је да ће му се руке ишчупати из рамена. Његово колено болно је ударило о дрво. Последњом снагом подигао је читаво тело и сад су ноге најзад нашле папучицу.

Неколико секунди лежао је Херберт као ошамућен на гвозденим плочама празног машиновођиног места. Али, брзо се прибрао. Сва срећа што га је увек интересовало како се управља локомотивом: познавао је све ручице и полуге. Једним трзајем повукао је ручну полугу регулатора за дотицање водене паре на нулу. Онда је зграбио кочницу и локомотива је, цвилећи, стала.

Да остане ту? Да сачека док Сеп стигне?

Херберт је видео пред собом пругу, као конац праве трачнице, по којима је сваког тренутка могао да наиђе закаснели брзи воз. Радио је сасвим аутоматски: скренуо је управљач на „назад" и поново пустио пару. Тешка локомотива је кренула унатраг.

Кроз леви прозор видео је станичну зграду. Испод точкова чуло се клопарање скретница — значи да је напустио главни колосек. Поново је искључио пару, дохватио кочницу...

Кочница баш није била исправна, али је локомотива ипак стала. Страховито шиштећи пара је куљала кроз вентил. Кроз бели облак помолило се узбуђено лице ложача Сепа.

— Херберте, човече!.. — једва је изговорио.

Херберт је полако сишао из локомотиве, толико су га изубијане цеванице болеле.

У том тренутку главним колосеком projурио је закаснели брзи воз Д 811.

ГЛУПО ПИТАЊЕ

— Хорације, зашто су црнци црни? — пита Гаја.

— Глупо питање! Да су неке друге боје не би били црнци!

ОТКУД ЗНА

Раја се вратио из школе и хвали се Гаји:
— Данас је у нашем разреду и најбољи ђак све задатке из математике израдио погрешно!

— Откуд ти то знаш? — зачудио се Гаја.
— Отуд што је све од мене преписао!

ПА С КИМ СЕ ОНДА ТУЧЕ

Раја у школи разговара са једним другом и поред осталог пита га:
— Имаш ли брата?
— Немам.
— А имаш ли сестру?
— Немам.
— Гле, па с киме се онда тучеш? — зачудио се искрено Раја.

Ripley's — Веровали или не!

САМО ХРАБРИ ПРОСЦИ
МЛАДИЋИ СА ШКОТСКОГ ОСТРВА СТ КИЛДА НЕ МОГУ СЕ ОЖЕНИТИ ДОК НЕ ДОКАЖУ СВОЈУ ХРАБРОСТ НА ТАЈ НАЧИН ШТО ИЗВЕСНО ВРЕМЕ НА ЈЕДНОЈ НОЗИ СТОЈЕ НА ИВИЦИ СТЕНЕ ЉУБАВНИКА, ВИСОКОЈ 260 МЕТАРА, И ТО *НАГНУТИ ЦЕЛИМ ТЕЛОМ ПРЕМА МОРУ!*

КАПЕЛУ САН ХОРГЕ
У СЕВИЉИ (ШПАНИЈА)
САГРАДИО ЈЕ ДОН МИГУЕЛ МАНАРА ДА БИ ОВЕКОВЕЧИО ДАН КАД ЈЕ ПРЕСТАО ДА ПИЈЕ — *ТОПЛУ ЧОКОЛАДУ!*

ПИЛЕ
СА 4 НОГЕ ИМАО ЈЕ ВОЛТ ХОМСТЕД ИЗ АРЛИНГТОНА (САД)

ХРАСТОВ ЛИСТ
ДУГАЧАК 38 И ШИРОК 25 САНТИМЕТАРА НАШЛА ЈЕ МЈУРИЕЛ ХОРТОН ИЗ НОРТ ИСТЕМА (АМЕРИКА)

© 1960. King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ЕЛИЗАБЕТА АЛЕКСАНДЕР (1700-1790)
ИЗ ХАФТОН СКЕРНА (ЕНГЛЕСКА)
ОСТАЛА ЈЕ ПРВИ ПУТ УДОВИЦА КАД ЈЕ ИМАЛА 18 ГОДИНА. УДАВАЛА СЕ ЈОШ ДВА ПУТА АЛИ ЈЕ ПРЕД СМРТ ТРАЖИЛА ДА ЈЕ САХРАНЕ ПОРЕД ПРВОГ МУЖА *КОЈИ ЈЕ УМРО 72 ГОДИНЕ ПРЕ ЊЕ!*

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ВАЈАО СЕКИРОМ!
ДАДЛИ КАРТЕР
ИЗ БЕЛВИЛА (САД)
ТЕСАО ЈЕ СВОЈЕ ВЕЛИКЕ СКУЛПТУРЕ ОД КЕДРОВИНЕ И СЕКВОЈИНОГ ДРВЕТА — *ОБИЧНОМ СЕКИРОМ!*

МАЛО КО ЗНА

Готово никоме није познато да је Снежанин глас у филму „Снежана и седам патуљака“ био у ствари глас Андријане Казелоти из Брицпорта, у америчкој држави Конектикат. Волт Дизни је одабрао ову девојчицу кад јој је било 15 година. Њена мајка је певала у римској опери а отац јој је био учитељ певања у Њујорку пуних 40 година. Када је Дизни упитао Казелотија ко би одговарао за улогу Снежане у његовом филму, мала Андријана је упала у разговор и рекла:

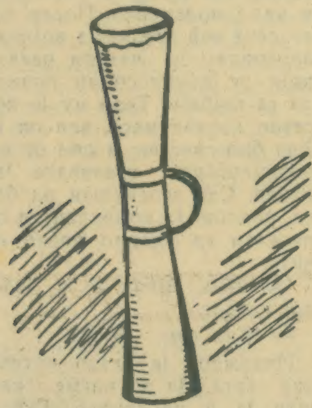
— Можда ће мој глас одговарати?

Гласом је заиста био Дизни одушевљен и одмах је ангажовао девојчицу за улогу Снежане.

■

АРПА

Један од новогвинејских инструмената је и арпа, бубањ, веома необичног облика. У пречнику има 10 а највише 18 сантиметара док је висок пола метра до метар и по. Личи на неки сулундар

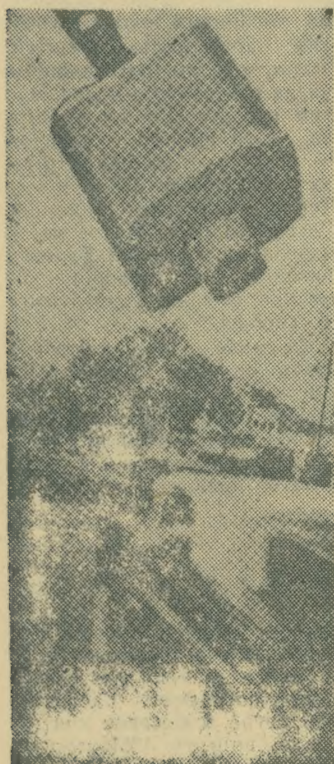

који је по средини сужен где има дршку ваљда да би се лакше носио. Само на горњој површини, по којој се удара, разапета је кожа.

■

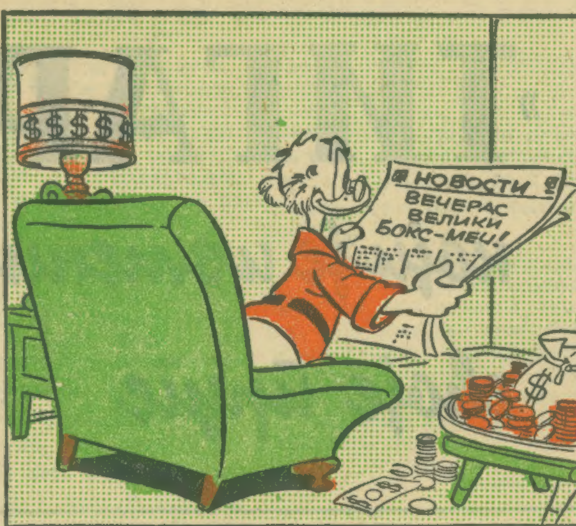
»ОКО« ЗАКОНА

„Око“ закона названа је једна телевизијска камера обешена на једној раскрсници у Денверу, у држави Коло-

радо. Она контролише саобраћај и уједно њиме аутоматски управља.

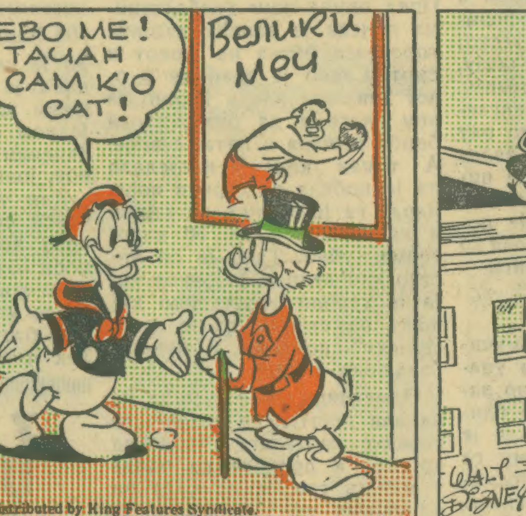

ОД 1001 САМО 1

ХИНДУСТАНСКА ПРИЧА

Махараџа, назван „љубимац Сунца и Месеца“, наредио је свом првом министру да пронађе најбољег песника. Овај није оклевао: одмах написа распис и разасла га по гласницима широм земље. Већ идућег дана у двор је стигло много песника а кад су их пребројали било их је 1001. Сви су гласно викали: ја сам најбољи! Министар поче да слуша њихове стихове. Али ни после 21. дана није могао да одговори ко је најбољи. Размишљајући неколико дана, он узе пергамент и златним словима написа сва њихова имена па га предаде махараџи који зачуђен упита:

— Зар у мом царству има толико песника?

Поклонивши се министар одговори:

— Да, господару, мада сам их све саслушао не могу ни за једног да се одлучим и зато сам прибегао овоме.

Махараџа се замисли и нареди:

— Све их стрпајте у тамницу, а објавите да ће онај од њих ко се усуди да напише ма и два стиха бити протеран из града.

После пола године сви су песници претресени и од њих 1001 и даље су писали песме — 101.

Кад је махараџа о томе дознао заповеди:

— Сто и једног песника доведите у двор, а осталима дајте новац за пут.

У двору су песници добили лепа одела, најбољу храну и одмах су почели да се веселе.

Кад је прошло још пола године махараџа их све позва к себи.

— Провели сте у весељу и изобиљу ово време, каквим ћете ме сад песмама задивити?

Сви оборише главе. Само је један међу њима, један младић, погледао право у махараџу. Мада је живео у изобиљу он је наставио да и даље пише песме.

— Ишибајте ове беспосличаре, — нареди махараџа — и истерајте их из двора. Лишени свега они су у тамници писали само о својој невољи, а сада су у изобиљу изгубили свако надахнуће.

Пришавши оном јединоm песнику махараџа га похвали:

— Ти си прави песник. Отсада ћеш бити мој дворанин и плату ћеш добити колику тражиш. Али, сваког дана мораш долазити да ми прочиташ песме што си их дан раније написао.

Песник дође први дан, па други, трећи, а четвртог дана он написа махараџи:

— Ја сам песник, а не роб.

— Заиста је неблагодаран! — рече један министар а махараџа додаде:

— Ниси у праву. Песник мора да буде слободан Зато му дај плату коју жели и нека живи где год хоће.

»ТИГАР« који је изменио своје пруге

Ово је истинита легенда о Зарак-кану који је годинама држао под терором Северну Индију, а за време рата храбро погинуо у бурманској џунгли као противник Јапанаца. Публициста Џон Карлов забележио је ову легенду по причању његовог млађег брата Саба-кана који сада живи у Сингапуру.

Као да је био створен на противуречностима доброг и зла, Зарак-кан, један од најчувенијих одметника савременог доба био је човек невероватне храбрости и окрутне свирепости. Простране области дуж северне границе Индије држао је под терором, харао градове, и са својом војском од преко хиљаду одметника нападао британске постаје. Али, увек је био заштитник сиротиње, жена и деце, а најчудније у целом његовом животу је можда то што је умро као херој, борећи се у другом светском рату на страни савезника.

Отац Зарак-кана био је врло богат и угледан вођа племена Патан. Одрастао у раскоши и почастима, Зарак је у 18. години из обести прекршио племенски закон за шта је била предвиђена само једна казна: бичевање и зарез ножем по носу „да се за сва времена преступник обележи".

Онесвешћеног Зарака је нашао крај пута један трговац, ухода хајдука, и одвео га у своју колибу. Чим је прездравио, Зарак је отишао у брда и прикључио се једној групи разбојника.

Живот у дивљини, међу одметницима, утицао је на Зарак-кана. Висок око два метра, атлетски развијен и јак толико да је могао бика да укроти држећи га за рогове, он је имао све особине за живот у шуми. Био је прави мајстор у борби сабљом и одличан стрелац а још раније, као питомац у енглеској војној академији у Делхију, упознао је ратну стратегију. Говорио је одлично енглески, и мада је објавио рат белим колонизаторима, задржао је манире и обичаје цивилизованих људи. Једно време у његовим четама је постојало шест поло-тимова који су се такмичили у лиги.

Дворац у џунгли

Само једна ствар је мучила Зарак-кана — његов унакажен нос. Строго је био забранио да се у његовој близини нађе огледало. Али је понекад захтевао да му га донесу. Дуго би се посматрао а онда, у наступу гнева, све би рушио и уништавао око себе. Због своје раздражљивости и јарости добио је надимак „тигар". У ствари сви његови наступи беса, освете и свирепости, били су последица не његове природе, која је иначе била врло хумана, већ комплекса који је стварао његов нос.

Једног дана одметници су се, после ноћног похода, одмарали на једном пропланку. Вођа дружине је у доколици направио шалу на рачун Зараковог носа. Планувши, он је изазвао вођу да се боре. Пред окупљеним разбојницима почела је између двојице горостаса битка на живот и смрт. Свако је знао да у овој дивљини влада једино закон снаге и да ова њихова борба решава и питање вође. А таман када је изгледало да је победа на страни вође, Зарак га је оборио на земљу и каменом тешким 30 килограма убио. Тако је он постао заповедник дружине која је ускоро стекла око хиљаду одметника, па је своју „војску" поделио у пукове, батаљоне и чете.

Одметници су најчешће нападали поштанске возове, трговачке караване, а понекад вршили и препаде на банке у мањим градовима када би од својих ухода дознали да у њима има новца.

Под претњом смртне казне наредио је својим људима да никад не нападају муслимане, хареме са женама и децом, а четвртину опљачканог новца увек да поделе сиротињи. За кратко време Зарак се осилио и обогатио. Постао је некрунисани краљ. У неприступачним брдима налазио се његов главни штаб, који је по свом спољњем изгледу и унутрашњој раскоши подсећао на дворац из источњачких бајки.

Тајанствени просјак

Године 1930. британске власти су уцениле главу вође одметника Зарак-кана са 125 хиљада долара. Тешко је било изаћи на крај са овом групом која је оперисала на широком подручју. Једне ноћи приликом напада на неко погранично насеље заробљено је 12 британских војника које су разбојници повели као таоце. Следећег јутра су извиђачки авиони већ открили колону разбојника и њихов главни штаб, извршили ваздушни напад, а разбојнике уз тешке губитке нагнали у бекство у Авганистан.

У новчаној оскудици Зарак-кан је одмах створио план за напад на банку у граду Мурга Кибзаи. У сарадњи са једном великом бандом авганистанских одметника, око 700 Заракових људи извршило је напад на гра Опљачкано је око милион долара. Овим новцем Зарак-кан је на једном скровитом месту у забаченим планинама подигао нов, још велелепнији. дворац.

Али ускоро неки непознат човек се усудио да јавно, пред другим четовођама, прекори Зарака због његовог начина живота. То га је разбеснело и он нареди да се старац батина док не издахне. Тек пошто је казна извршена, испоставило се да је човек уствари мулах, свети човек, које у Индији народ посебно поштује и чува. Одметници су се побунили против свог вође, а Зарак-кан је у бекству једва спасао главу.

Од тог догађаја прошле су две године, а о харамбаши се ништа није чуло, све док једног дана неки човек, обучен у просјачке рите, није закуцао на врата остарелог вође племена Патан. То није био нико други него Зарак-кан који је дошао да од свог оца затражи опроштај.

Савезнички командос

Али ускоро су британске власти сазнале за Зарак-кана и ухапсиле га. Оптужен је за многе злочине и осуђен на смрт. У тамници је затражио да разговара са енглеским командантом.

— Смрт за овако грешног човека, као што сам ја — рекао је — сасвим је ништавна казна. Зашто ми не дозволите да своје грехе искупим у борби против Јапанаца?

У то време су се јапански освајачи приближавали источној граници Индије. На северу, немачки агенти су наоружали и подигли авганистанска племена. Ситуација није изгледала нимало ружичаста, и човек, као што је био вођа одметника, могао је корисно да послужи у рату. Уз часну реч дату Енглезима, да ће се борити против Јапанаца они су га као шпијуна послали у Авганистан.

После неколико недеља Зарак-кан се вратио са драгоценим подацима о концентрацији побуњених племена. Енглески авиони су извршили бомбардовања и напад је сломљен још у самом почетку. Зарак се поново пребацио преко планинских масива скупљајући нове податке. Читавих шест месеци он је стално прелазио границу, и ризикујући живот доносио драгоцене војне информације.

Најзад је 1943. био упућен у Бурму са задатком да се у џунгли прикључи једној групи савезничких командоса, коју је предводио енглески капетан Џон Валас. Њих двојица су убрзо постали добри пријатељи и некадашњи вођа одметника је научио савремени начин ратовања.

Јуначка смрт

„Зарак-кан је 6. априла 1943. године потпуно искупио своју прошлост херојством које можда нема равног у целој ратној кампањи у Бурми" — било је објављено у енглеским новинама.

Зарак и један припадник племена Гурка кренули су из помоћног логора командоса у ноћну патролу. Када су се вратили наишли су на ужасан призор: Јапанци су напали логор и убили свих девет командоса, а једини преживели, капетан Валас лежао је чврсто везан на земљи. Двојица командоса завезана за дрво, послужила су Јапанцима као живе „лутке" за вежбе бајонетима. То је чекало и капетана Валаса.

Посматрајући овај призор сакривен у шибљу, Зарак тихо рече свом другу да оде до главног логора и доведе помоћ. Затим је извукао револвер и почео да пуца на Јапанце. Убио је четворицу пре него што су га рањеног ухватили и завезали. Када су га привели јапанском команданту, овај је наредио да му се одмах одсече глава.

— То је најлакши начин да се умре, — рекао је Зарак на енглеском. — Хвала вам.

Један од јапанских официра је знао енглески, и превео је команданту његове речи због којих је овај одмах изменио наредбу.

— Сада ћеш и ти послужити као лутка за бајонете, — казао је Зараку јапански официр. — Сам си за то крив.

— Ја сам и онако тешко рањен. Неће бити много потребно да умрем, а умрети од челика је почасна смрт — одговорио је Зарак. и насмешивши се капетану Валасу, додао:

— У мојој земљи ми одеремо наше непријатеље, али ови жути мајмуни немају храбрости за то.

Јапански официр је побледео од беса, превео ово свом команданту, који је избезумљен урликнуо:

— Шибајте то псето док не цркне.

Зарака су завезали за једну грану и два јапанска војника су почела да га шибају кожним опасачима. Заробљеник им се подсмевао. Тада га је један од џелата ударио металном алком по устима и размрскао му зубе. Он им се и даље подсмевао. После пола сата већ заморене војнике заменила су четири џелата који су немилосрдно почели да га шибају. Тело му је постало крвава маса, али он је још био свестан, и очи су му подсмешљиво изазивале Јапанце. Сав запенушан од беса, пришао је командант и опасачем га ударио преко очију.

Ослепео, Зарак је и даље понављао:

— Жив сам... Жив...

Издржао је тако читава два сата. За то време, као што је и предвидео, Гурка је стигао у главни логор и вратио се са појачањем.

Јапанци су били збрисани, а капетан Валас спасен. Али Зарак-кан је лежао мртав.

Сахрањен је на месту његовог епског испаштања. На камену, којим је обележио његов гроб, капетан Џон Валас је дао да се испише овај епитаф:

„Не постоји већи доказ
љубави у човеку
него кад положи живот
за своје пријатеље".

Заборављена имена

Милиони посетилаца биоскопских дворана широм света гледају их на филмском платну и диве им се, а само неки од њих знају ко су Симон Каминкер или Дорис Капелхоф. Симон Каминкер је првобитно име Симоне Сињоре, док је ћерка једног немачко-америчког учитеља клавира из Холивуда своје право име Дорис Капелхоф променила у Дорис Деј.

Лисил Л'Сиер, која је почела своју каријеру као играчица, постала је у „фабрици снова" позната глумица Џоан Крафорд, док Изи Демски као Кирк Даглас бере ловорике

Џо Јул је као Мики Руни постао познат широм света. Кад се у разговору помене школско доба, он обично примети: „Школску клупу дерао сам заједно са Џуди Гарланд само се она у то време звала Френсис . ам. Мари Магдалене фон Лош постала је славна као Марлена Дитрих док је љупка Францускиња Лили Кошоан заједно са славом стекла и ново име: Клодет Колбер.

Џон Вејн угледао је свет као Мајкел Морисон, а Дуглас Фербанкс као Дуглас Улман.

ЂУРИНА ШЕТЊА ПОСЛЕ СМРТИ

На једној својој седници, 1907, управа типографског певачког друштва „Јакшић" чији је председник био Бранислав Нушић, одлучила је да се посмртни остаци Ђуре Јакшића пренесу са старог гробља које се исељавало са данашњег Ташмајданског парка, на ново гробље. Начињен је читав план да би се дошло до новца потребног за пренос: 14. јула ће се одржати концерт и разаслаће се 3.000 писама са апелом за прилог.

Али резултат је био преко очекивања веома слаб. Одазвала се само занатлијска певачка задруга из Земуна с прилогом од 20 круна, а концерт није одржан. Накнадно прикупљање прилога омело је извршење плана све до 19. октобра те године. Тада се приступило откопавању остатака у присуству председника одбора за пренос Стојана Новаковића, секретара Бранислава Нушића, више других одборника и грађана.

Поред остатака Ђуриних, његове жене и њиховог сина Белуша у гробу је нађено и једно топовско ђуле, а на Ђуриној руци прстен без вредности. Његов тежак живот није му дозвољавао да носи драго камење.

Колико је ишло тешко са прикупљањем прилога толико је сада било лако показати наклоност према великом песнику. Зато је учешће на спроводу било огромно. Погреб је уопште био свечан: ковчег са остацима је пренет на Универзитет где је у дворишту положен на катафалк око кога су се упарадиле корпорације, изасланици и друштва. Говор је одржао министар просвете Андра Николић, а поворка са венцима, ученицима школа, певачким друштвима, свештенством, разним изасланицима владе и академије наука, многим представницима друштава, — са помпом и парадом — прошла је од универзитета улицама Кнез Михајловом, Теразијама, поред Лондона, Ресавском (сада Првог маја), избила на данашњи Булевар револуције до Вуковог споменика и сада Рузвелтовом до гробља.

На гробу се од великог песника опростио у име певачког друштва које је носило Ђурино име председник Бранислав Нушић који је уствари и био иницијатор и организатор преноса.

А К О . . .

У свом говору приликом пријема прошлогодишње Нобелове награде за физику, Доналд Глејзер је изјавио да је поносан што је та висока част припала и њему као раније његовом учитељу и учитељу овог последњег. Глејзеров учитељ је био професор Емилио Сегре, а Сегреов учитељ је био Едвин Матисон Макмилан, који су 1951. године поделили Нобелову награду за хемију и физику. Обраћајући се затим студентима Доналд Глејзер је рекао:

— Да сам био добар учитељ сазнаћу тек кад један од мојих ученика буде одликован овом најлепшом од свих награда.

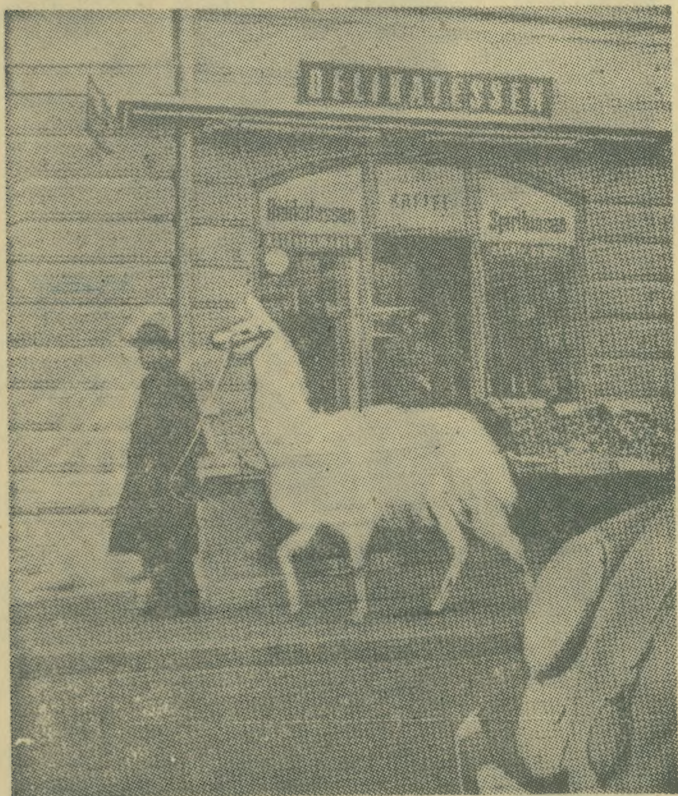
БОРБА НА ЖИВОТ И СМРТ С МЕДВЕДОМ

Док је прошлог месеца стари дрвосеча Дик Вилсон из Мичигена обарао једно стабло у столетној боровој шуми појавила су се два мечета и почела да га њуше. Свестан да се њихова мати налази негде у близини није их дирао. Знао је за правило да мечка није опасна све док не примети да је опажена.

Сва Дикова предострожност ипак је била узалудна. Већ после неколико тренутака силуета звери налазила му се за петама. Мечићи су се уклонили а заплашена мати је насрнула на дрвосечу. Док је трепнуо већ се нашао у загрљају медведа тешког преко 200 килограма. Срећом, имао је у рукама секиру и храбро се почео бранити ударајући њоме звер. Борба је трајала више од 20 минута. Дик је задобио две теже озледе по лицу и врату од мечкиних шапа и када му је већ изгледало да ће подлећи он је случајно мечку погодио оштрицом између очију и она је побегла.

ЖИВОТИЊЕ КАО ПОСЕТИОЦИ У ДЕЧЈОЈ БОЛНИЦИ

Није било мало изненађење путника у трамвају, када се недавно, у Цириху, попела једна лама. Још више су се зачудили када је животиња на станици „Плате“, елегантним скоком напустила трамвај и спокојно, мала своје нестрпљење јер је та много жељена посета заказана тек за поподне. Овога пута одабрана је лама, животиња која потиче из Јужне Америке, са дивним крзном дуге длаке, да посети децу.

лo уздигнуте главе откасала за својим пратиоцем.

Лекари дечје болнице у Цириху одавно су дошли до сазнања да неки радостан доживљај може повољно да утиче на развој болести, па су придобили директора зоолошког врта за свој необичан план. Одлучили су да посетом једне животиње обрадују мале пацијенте.

Већ рано ујутру завладала је радозналост међу децом у болници. Једва су прикривала своје нестрпљење јер је та много жељена посета заказана тек за поподне.

Испрва су уплашена мала лица вирила иза леђа сестара, али убрзо су сви малишани видели да је лама врло љубазно створење и доброг владања. Дозволила је да је хране репом и пристала да једно дете јаше на њеним леђима.

У Цириху је већ постала традиција да сваке године по једна животиња напусти за неко време своје место у зоолошком врту и оде болесној деци. То је сваки пут радосна свечаност па се лекари труде да одрже овај обичај и даље.

Лекција концертној публици

Чувени диригент Леополд Стоковски, дугогодишњи шеф Симфонијског оркестра у Филаделфији, одлучио је једног дана да да добру лекцију публици.

Последње извођење у сезони требало је да почне у заказани сат, као и обично, али кад су први слушаоци ушли у дворану били су не мало изненађени видевши да на позорници није ништа спремно. Осветљење није било упаљено, овде-онде се налазио по који пулт или столица, али у нереду. Прошло је време кад је концерт заказан и тек тада су се појавили радници да намештају пултове и столице.

После петнаест минута дошла су два члана оркестра и, као да ту нема публике, почели да штимују инструменте. Мало помало стизали су и остали, затезали чивије гудачких инструмената а дувачи испробавали трубе, фаготе, обое. Неки су кашљали, други су повлачили столице, ударали по металним инструментима; једном речи — прави хаос. Најзад, кад су сви били спремни, појавио се Стоковски и, као да је дотле све прошло у најбољем реду, поклонио се публици и започео извођење програма.

Концерт се одвијао нормално и публика је заборавила на непријатан и касни почетак. Али, пред сам крај, опет су наступили непредвиђени догађаји. Музичари су почели један по један да склапају инструменте и напуштају своја седишта да би журно отишли на прстима иза бине. Стоковски је завршио последњи комад с половином оркестра.

Публика је напустила дворану врло незадовољна, али је свима било јасно шта је велики диригент овим хтео.

Најесен исте године, кад је почела нова концертна сезона, сва публика је дошла на време. Места су била испуњена пре но што је дат знак диригентском палицом за почетак и до последњег такта нико није напустио своје седиште.

Угасио му главу

Познати истраживач Рали међу првима је пренео и дуван из Америке у Европу, где је ова биљка била одавно позната.

Једног дана пушио је на лулу и сву собу задимио. Када је слуга ушао и видео да му дим излази из уста, зграбио је ведро и почео да га полива водом по глави и да позива у помоћ. Слегла се цела кућа.

— Ето, видите, господар је толико учио да му се глава запалила. Једва сам је угасио.

ВЕРУЈУ...

Прича се да амерички рибари у Њу Џерсију пред почетак риболова обављају традиционалну свечаност: повешају све врсте риба на једно

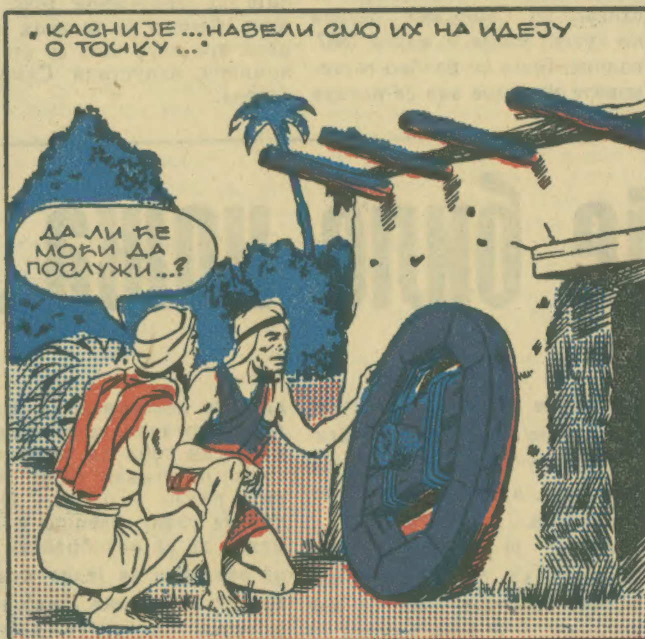

суво дрво у близини обале. Они верују да ће им то донети срећу — добар лов у току сезоне. — Сасвим је разумљиво да је и то један траг далеке прошлости када су људи, беспомоћни, веровали у разне заблуде.

МАНДРАК и СНЕЖНИ ЧОВЕК

Велика морска птица прелетела је 5.500 километара да би пренела поруку бродоломника који су страдали надомак антарктичког поларног круга. — Порука коју је невештом руком исписао најмлађи морнар закаснила је и бродоломници никад нису пронађени.

АЛБАТРОС ЈЕ ЗАКАСНИО

Једног јутра, октобра 1887. године, шеф генералштаба британске флоте и државни подсекретар морнарице и колонија контраадмирал Браун де Колстоун добио је од гувернера јужне Аустралије преко францу ког министарства спољних послова телеграм следеће садржине:

„Нађен мртав албатрос на жалу код Фримантла са металном плочицом о врату на којој су урезане речи на француском: 13 бродоломника нашли су прибежиште на острвима Крозе четвртог августа 1887. године".

Навикнут на свемогуће дипломатске смицалице али исто тако велики стручњак за питања поморства и бродарства, контраадмирал Браун се нашао у недоумици. Тешко је било поверовати да се министарство спољних послова једне државе шали са својим колегама суседне, моћне империје. Није могао претпоставити ни да би гувернер јужне Аустралије могао бити тако неозбиљан. А било је тешко веровати да би дивља птица са јужних ширина могла прелетети 5.500 километара и пренети поруку људи у невољи!

Најбољи британски поморски стручњаци почели су да испитују географске карте. Острва Крозе која припадају Француској од 1772. године личила су на три изгубљене тачке у океану јужно од Рта Добре Наде. Била су сасвим пуста а само су их ретко посећивали британски и јужноамерички китоловци. Свима је пало у очи да су острва удаљена преко 5.500 километара од аустралијске обале. Да би дивља птица савладала ту раздаљину морала је летети без престанка просечном брзином од 120 километра на дан. Од тог напора она је угинула.

Званична истрага коју је спровео контраадмирал Браун де Колстоун потврдила је ове чињенице које су личиле на вилинску причу. Пре него што је своје ратне бродове упутио у далека јужна мора да спасавају бродоломнике, контраадмирал се у свим француским атлантским лукама распитао да ли је у оно време неки брод из тих матичних лука крстарио надомак антарктичког поларног круга. Потврда је стигла из Бордоа чијих су 500 једрењака пловили између две Америке и Индијским океаном. Путовање највећих бродова до Аустралије трајало је 100 до 120 дана.

Бордо је јавио да се једрењак „Тамарис" који је дигао сидро 28. новембра 1886. године, више никад није вратио. Веровало се да је настрадао у бурама између 40. и 45. степена јужне ширине, између Рта Добре Наде и Кергуелских острва где ветрови често дувају 100 до 200 километара на сат а таласи достижу 20 метара висине. Мада су једрењаци тог времена већ имали гвоздени труп и могли да носе 130 тона робе били су ипак далеко лакши него данашњи.

Министарство је позвало познатог поморца капетана Мишела али услед спорости комуникација тог доба брод „Мерта" којим је он командовао пошао је тек 18. новембра 1887. године, односно годину дана после поласка једрењака.

Мерта је био брод дугачак 65 метара, имао је три јарбола и помоћну машину од 700 коњских снага. За пет дана стигао је у мирна тропска мора и прешао 32. паралелу. Тада је запао у буру и успорио пловидбу тако да је до Свињских острва, на северу од архипелага са кога је послата порука, стигао тек 1. децембра 1887. године. Морнари су са палубе посматрали обалске хридине. Ветар који је носио ледене иглице лизао је таласе тако високе да је тек после 24 часа један чамац спуштен у море.

Неколико најхрабријих који су се укрцали у чамац веслали су свом снагом према обали. Очекивало их је велико изненађење — на пустом острву налазила се једна колиба. Појурили су на њена отворена врата али она је била празна. Морнари су претресли колибу и нашли једну дрвену кутију на којој је катраном било исписано упозорење да се у њој налази писмо. На цедуљи коју је потписао капетан „Тамариса" Мажу, стајало је: „Тамарис је стигао до Свињских острва по густој магли 9. марта 1887. године. Брод се разбио о стеновите хридине али се посада коју је сачињавало 13 људи спасла и на два чамца допловила после два дана до обала острва. Ту су се људи одморили и провели неко време али нису имали хране. Одлучено је да се крене чамцем до острва Посесион које се налази око 100 километара источно али где много чешће долазе ловци на фоке и китове".

Мерта је одмах пуним једрима запловила ка Посесиону. После непуног дана појавиле су се на хоризонту високе планине острва али је изненада торнадо свом жестином захватио брод. Читавих пет дана ветар га је бацао и покидао му готово сва једра. Када се море смирило, Мерта се усидрила надомак окомитих обала Посесиона. Посада је шест дана претраживала сваки кутак острва, али је било јасно да бродоломници никад нису ни стигли ту. Кренули су онда према острву Ариди, последњем из архипелага Крозе. Када су стигли до његових обала почели су их обилазити оглашујући топовским салвама своје присуство.

Изненада се на обали чула вика. Људи су трчали жалом и размахивали рукама и кошуљама. Командант Мерте био је пресрећан. Веровао је да је пронашао бродоломнике који су више од годину дана били изгубљени.

Тек када је чамац са спасилачком посадом стигао до обале откривена је заблуда. То нису били бродоломници са Тамариса већ јужноамерички рибари који су под командом једног старог Португалца прикупљали коже фока. Нису знали колико су времена провели ту али су били прегладнели и у бедном стању. Према томе и њима је била неопходна помоћ.

Још осам дана је Мерта обилазила море око архипелага Крозе. Стотине пута су читали писмо капетана Мажуа и тумачили га. Албатрос са поруком која је била повод њиховог путовања угинуо је исцрпљен на обалама Аустралије 22. септембра 1887. године. Стигао је читавих осам дана пре него што су бродоломници напустили Свињска острва.

Анегдоте

Чик!

Један од најупорнијих политичких критичара Винстона Черчила рекао му је једном у некој жучној дебати:

— Ја сам од оних који чврсто верују у принцип да се против непријатеља треба борити његовим сопственим оружјем.

На то је Черчил неколико пута снажно повукао дим из своје цигаре, а затим је одговорио:

— Реците ми, молим вас, колико вам времена треба да жаоком убодете једну пчелу?

Схватио

На почетку другог светског рата Винстон Черчил је као први лорд адмиралитета вршио инспекцију на једном ратном броду. Черчилу се чинило да су на броду, како у погледу његове опреме тако и у начину којим се њиме управљало, извршене многе измене и да на њему има више посаде него што је потребно. Млади дежурни официр који је пратио Черчила док је обилазио брод био је више него збуњен кад га је овај запитао:

— Претпостављам да знате имена свих чланова посаде?

Официр се брзо прибрао и спремно одговорио:

— Ох, да, господине!

— Онда — запита Черчил који је приметио његово оклевање — како се зове овај човек?

— Артур Смит, господине.

Први лорд обрати се тада том морнару и запита га како се зове.

— Артур Смит, господине — одговори му лојални друг, морнар Вилијам Смарт.

Увређени уметник

Композитор Џорџ Гершвин био је једном позван на пријем код једног од холивудских магната.

— Најрадије не бих ишао — рече Гершвин једном свом пријатељу који је такође био позван. — Тачно знам шта ће бити. Чим се вечера заврши, он ће ме замолити да нешто одсвирам на клавиру и тако ћу ја остатак ноћи провести забављајући његове госте.

Пријатељ га је наговорио да ипак прихвати позив. Кад је вечера била завршена Гершвин је само чекао да му домаћин приђе па да га одбије. Прошло је пола часа и Гершвинова бесна напетост почела је да попушта. Протекао је још један час а до очекиваног захтева домаћина није долазило. Гершвин је постајао нервозан. Најзад, кад се вече ближило крају, већ се пенио од беса.

— Шта тај човек мисли тиме што ме не моли да свирам — сиктао је он пријатељу на уво. — Покушава ли то он да ме понизи пред свим овим људима?

■ ■ ■

Биће их више

Пре двадесет година у Њујорку је живело четврт милиона људи од преко 75 година. Њихов број се у међувремену повећао и марљиви статистичари су израчунали да ће кроз десет година достићи један милион. Године 1940. била су 34 дома за старе људе, а сада их има 113.

Да није било ножа...

Аероклуб из Солсберија организовао је пре неколико недеља велики аеромитинг. Пред више хиљада гледалаца који су нестрпљиво очекивали почетак, гласноговорници су позивали младе падобранце на старт док су њихови инструктори вршили последњи преглед падобрана, шлемова и остале опреме.

Један од најмлађих падобранац Томас Бердсли коме је то било прво јавно иступање дрхтао је од узбуђења. Желео је да пред очима хиљада које ће пажљиво пратити његову продукцију изведе леп скок, а плашио се да неће успети.

Авион је полетео изнад равнице уз равномерно мрморење мотора. Било је већ прошло 15 минута откако се одвојио од земље. Када је Томас на висинометру приметио да игла стоји на броју 800 очекивао је сваког тренутка да пилот командује искакање. Проверио је последњи пут падобранске каишеве и упрте, а нарочито да нека врпца не штрчи. Пред својим пријатељем Мајклом Ремзејем који га је неколико месеци раније уписао у солсберијски аероклуб није хтео да покаже узбуђење. Авион је летео право према крсту који на земљи означава место где треба скочити. Све је ишло по предвиђеном реду и он је у једном тренутку чуо пилотов глас:

— Хајде!

Не размишљајући много, он је према правилима вештине искакања прекрстио руке на резервном падобрану који му се налазио на грудима и хитнуо се у понор испод себе. Затворених очију и без мисли баш у тренутку када је поверовао да је његов вртоглави скок успео и хтео сам себи да честита, осетио је снажан трзај. Више није падао у празно. Окренуо је главу навише и приметио да се падобранска врпца закачила за једну куку на излазу из авиона. Знао је да је готов. Захватила га је паника и из груди му се отргао продоран урлик од страха. Преко очима му се појавила већ страшна слика смрти испод трупа и точкова авиона кад буде атерирао. Авион је полако почео да се спушта а секунди су изгледали дуги као вечност.

За то време његов пријатељ Мајкл је приметио да се крај врпце закачио за куку. Легао је на стомак и држећи се једном руком покушавао да је прекине. Нажалост, она је била врло јака и није попуштала. У џеповима и међу својим стварима Мајкл је тражио нож али је утврдио да га нема. Сетио се правила да падобранци увек морају имати нож уза се и проклињао заборавност. Пилот је то приметио па је почео пипати своје џепове док из једног није извадио оштар логорски нож. Мајкл га је шчепао, појурио према отвору за искакање и пререзао врпцу.

Томас се већ опраштао са животом и својима кад је изненада осетио да слободно пада. Схватио је да се нешто догодило и инстиктивно отворио резервни падобран на грудима. Осетио је трзај, купола се после кратког времена развила и он је падао кроз азур јесењег неба.

Пао је на ораницу далеко од аеродрома. Осећао се толико исцрпљен да је остао са лицем на црници, затворених очију и читавих десет минута дахтао, збуњен али пресрећан.

Највреднији писац

Сид Роланд Ромеруд је шведски највреднији писац. Његово име се не може наћи ни у једној шведској историји књижевности, јер се његова вредноћа одликује више бројношћу дела него њиховим квалитетом. Под псеудонимом Сивар Алруд он напише четири романа годишње, а кад је у „доброј форми" чак и седам. То су углавном романи за децу и младеж, у којима су главни јунаци Клас и Геран, обојица 13-огодишњи приватни детективи. У свих 27 романа он пише о делима и успесима ових детектива, а ради освежења, за малишане, ту и тамо и по неку књигу о другим доживљајима. У својој 17. години Ромеруд је написао први роман за једне новине извидника и планинара. То је био почетак његове књижевничке каријере. Поређане једна на другу књиге које је досад написао износе висину од једног и по метра.

Скојевци као партизански диверзанти

ПРЕПАД У ПОДНЕ

Било је пролеће 1944. године. Врбе се окитиле ресама, а бресквe расрпсле у цвет. Сељаци су голих леђа радили на њивама и предвече журили кући.

Једне такве вечери када се у Белегишу све притајило и уморне људе већ савладао сан, из села је кришом пошло шест младића, шест скојеваца. Упутили су се пољем ка Батајници. Тамо, код винограда, треба да запале салаш у коме се једна немачка јединица склањала од бомбардовања.

Тежак је корак прекоораница, али путем не смеју иако им се жури. Јутро их је ухватило недалеко од салаша. Притајени у јарку, сачекали су да јединица пође на занимање, а онда Миленко Кршић даде знак да крену.

Наступају обазриво. Нико не говори. Крећу се у скоковима. Кад први застане и остали се притаје.

Салаш расте у очима младића. На улазу се види стражар.

Застају да се договоре.

— Ја ћу стражара... — каже Живан Богуновић, крупан и снажан младић — а ви сачекајте, будите спремни.

Сунце је припекло, стражар млитаво шета утабаном стазом. Живан га прати погледом и примећује да се не окреће и не осматра терен иза својих леђа. Зато, чим се стражар окрене на другу страну Живан брзо почиње да пузи користећи сваку неравнину као заклон. А чим стражар застане да би се окренуо, и Живан застаје.

Примакао се већ сасвим близу. Стражар му опет окрену леђа. Живан се припрема, придиже, искорачи неколико пута лагано, нечујно и скочи на стражара, који не стиже ни да крикне.

Притајена даха, са откоченим пиштољима, остали су пратили ову опасну игру. Чим је стражар пао потрчаше напред, склонише леш у стражарницу и упадоше у салаш.

Не слутећи шта се дешава, немачки официр је немарно шетао пред зградом.

— Предај се! — грмну Живан на немачком.

Официр је покушао да извуче пиштољ али није стигао. Стеван је већ нанишанио и притиснуо обарач.

Пуцањ је огласио напад. Ваљало је журити. Поделили су се у две групе: једна је упала у кухињу, где је кувар, дебели Баварац, стао као укопан а виши официр иза његових леђа не стиже да употреби оружје.

Друга група је за то време претраживала шталу. Нашли су једног Немца, који рече да је помоћник ветеринара. Преклињао је да га не убију.

Из магацина препуног одеће и оружја младићи су узели немачке униформе и аутомате. Никола наређује покрет. У пролазу пале сено и јуре ка Дунаву.

Већ су пред Новим Бановцима. Лепо се види Дунав и крај обале усидрен брод.

— Да свратимо — предлаже Живан — онако као своји...

Никола се противи. Али је Живан упоран. Он има официрску униформу, лепо говори немачки и тврди да ће га морнари поздравити као старешину.

Један човек је ишао право ка њима. Притајено чекају. Кад је пришао ближе, Никола познаде члана народноослободилачког одбора Батајнице. Јави му се и даде знак да приђе.

Преседник их обавести да је бродић дошао из Земуна да се ту склони од бомбардовања и да на њему има тридесетак морнара али су сви сишли на обалу, да се провеселе и напију.

Решише да Миленко иде напред, а остали као пратиоци. Иако приђоше близу, морнари их не запазише док један изненада не повика:

— Официри!

Песма је зачас умукла. Стао је ко се где затекао. Уз тресак се састављају потпетице и дижу руке до слепоочнице.

Живан их је поздравио и почео да грди због небудности.

— Вас двојица, — показа прстом на Стевана и Душана — останите ту. Нико да се не миче! Ми идемо капетану брода.

— Не можете без одобрења! — зауставио их је стражар на мостићу.

Живан потегну пиштољ и уби стражара. На палубу истрча капетан брода с пиштољем али скојевци су били бржи.

Престрашени ложач, једини Немац на броду, кршио је руке, сагињао се до земље, молио да га не убију. Скојевци су на брзину претресли брод, скинули митраљезе и узели доста муниције.

Морнари су чули пуцањ на броду, али нису знали шта се то дешава. Били су без оружја, а два скојевца крај њих имали су аутомате на готовс.

Тек тада су се појавили младићи с митраљезима и кад су чули српскохрватски, морнари су се расвестили и видели шта је.

Живан је опет говорио морнарима на немачком, али сада као диверзант.

— Слободни сте — рекао им је на крају — идите у Земун и испричајте шта вам се догодило овде.

Морнари су пешке кренули ка Земуну, а скојевци са заплењеним оружјем нестали пут Белегиша.

ПРВИ

„Први пут у историји ловачки савез и удружење за заштиту животиња заједнички су предузели једну акцију“ и „Први пут је ловачки савез одликовао неког медаљом зато што је спасао једну животињу а не зато што ју је устрелио“ — пишу француске новине поводом овог случаја.

Робер Еспаргир, 12-огодишњи дечак, станује у селу Ескурс у шумској области јужне Француске. Пролазећи шумом почетком октобра месеца прошле године, спазио је како се једно лане, до грла већ утонуло у воду потока, очајнички бори за живот. Од грања је начинио неки мостић и по цену свог живота спасао младунче. Однео га је и неговао. Наравно, дечак није могао да одоли а да не исприча о овоме друговима у школи, па је тако вест дошла до ушију председника ловачког савеза.

Пошто је шума и све живо у њој државна својина, стигло је наређење да се лане пусти у слободу. Дечак није могао са овим да се помири, а кад су жандарми припретили да ће животињу силом одузети, породица Еспаргир се обратила удружењу за заштиту животиња. Удружење се својски заузело код ловачког савеза, а председник савеза је лично интервенисао код префекта полиције. Предмет је затим упућен у Париз министарству пољопривреде. Министар је одобрио да спасилац задржи спасеног, али да би се то легализовало морала је бити издата наредба за изузетно одступање од ловачког закона.

Најзад, после свих ових перипетија, на малој свечаности у Бордоу, Роберу Еспаргиру је предата званична потврда да је он власник ланета и медаља ловачког удружења за спасавање животињице.

Бомбе које нису експлодирале

Бомба која не експлодира када падне исто је тако опасна ако не и више од оне која експлодира. За време немачких ваздушних напада на Британију увек је по једна од десет бомби остајала неексплодирана. Куће у близини места где су пале такве бомбе морале су бити одмах евакуисане; фабрике су обустављале рад; а саобраћај се заустављао док оне не би биле отклоњене.

Неке од њих су напросто отказале, али већи део је био намерно темпиран да експлодира после извесног времена, познатог само техничарима који су их саставили. Снабдевене невероватно осетљивим механизмима оне би се распрсле чим би неко покушао да их демонтира.

У потпуној тајности, јер би сваки податак о успесима или неуспесима био од неоцењиве вредности за Немце, Британци су водили у другом светском рату још једну битку — са немачким стручњацима за бомбе. Тек сада, готово 20 година после тога, могу да буду публиковани неки детаљи ове опасне игре према опису мајора А. Б. Хартлија из његове недавно објављене књиге „Неексплодиране бомбе“.

Иако спремни да се супротставе нападима из ваздуха Британци у почетку нису били припремљени за борбу против темпираних бомби. Први податак о њима добили су готово случајно — када су 13. августа 1940. године скинули затварач са једне неексплодиране бомбе и када су у њему пронашли механизам који је злокобно куцао да би после нешто више од 38 часова активирао ударну иглу. Детаљним проучавањем овог механизма установљено је да он може, подешен, да одложи експлозију бомбе за 2 до 80 часова.

Али то није било најгоре у целој ствари. Британци су убрзо из горког искуства сазнали да је тај механизам имао обичај да се заустави и да стоји све док га неки лак потрес не би опет покренуо на рад што је могло бити и после више месеци.

Какви су били људи који су се супротстављали овој смрти која је лагано куцала у челичном омотачу бомбе? Тих критичних дана 1940. просечно време трајања живота оних официра који су се бавили тим послом достизало је десет недеља.

Са мењањем типова темпираних бомби мењали су се и начини на које су браниоци Британије покушавали да их учине безопасним. Док је код првих типова било довољно имати храбрости да се приђе бомби, отштрафи и извади упаљач, код каснијих модела је то значило самоубиство. Немачки механичари су измислили тако осетљиве механизме да су бомбе експлодирале чим би неко додирнуо упаљач.

Неко време чинило се да су Немци у овој врсти рата однели победу а онда се неко сетио да би се могло покушати с директним експлозивним пуњењем.

Тако се родио и метод да се на бомбу причврсти нарочита парна бушилица којом је могло да се управља из далека. Када би у оклопу бомбе била пробијена рупа кроз њу је убризгавана пара која је експлозивно пуњење чинила безопасним претворивши га у течност што је цурела из челичне кошуље.

Али то није увек успевало. Један од инжењераца убеђен да је бомбу учинио безопасном, позвао је два своја друга да је изваде из кратера. Догодило је да је исцурела само половина експлозива а она друга је експлодирала разневши сву тројицу.

Иако страшно занимање оно је као и сва друга имало и ведрије тренутке. Једног дана неки млађи официр почео је свој опасни посао на демонтирању новог типа затварача и, пошто је успео да извади упаљач, оставио је бомбу да би отишао на ручак убеђен да је најопаснији део посла завршен. Његово запрепашћење није било мало када је на повратку видео затварач поново причвршћен. Не знајући то да објасни он је поново почео свој посао и после неколико часова, када је скинуо затварач нашао је уместо капсуле новогодишњу честитку двојице колега који су бомбу потпуно демонтирали а ово му оставили као опомену.

Разумљиво да је много бомби падало и у дворишта и куће оних који нису били стручњаци за демонтирање нити су их имали у близини. Неки су своју одлучност да сами уклоне те непријатне објекте платили главом, а било је и фантастичних случајева да се ништа није десило.

Када је у кућу једног мирног грађанина пала темпирана бомба од педесет килограма, он је мислећи да има посла са обичном неексплодираном бомбом успео после доста мука да је ишчупа из пода у који се била зарила, и да је мирно кроз прозор избаци у двориште.

Људе из специјалног одреда за демонтирање бомби само што није ударила кап када су установили о чему се радило. Био је то један од последњих типова коме је било доста да се само додирне оловком па да експлодира. А то се ипак није догодило једино зато што се нешто у њеном механизму покварило.

Иако је рат завршен, у току прошле три године пронађено је у Британији неколико бомби које још нису експлодирале. Због неког квара њихови механизми су се притајили, али доста је било да се у њиховој близини догоди неки мали потрес па да они прораде.

Једна од оваквих бомби нађена је у подруму једне зграде у центру Лондона. Колико је она могла бити опасна најбоље показује то што иако су минери успели да из ње испумпају експлозив, како су веровали сав, у њој је остало још, и то је било довољно да изазове тако силовиту експлозију од које су прозори на сто метара уоколо попрскали у парампарчад.

НАЈЕЗДА КЕНГУРА НА АЕРОДРОМ

Неколико дана сва аустралијанска штампа писала је о необичном доживљају осамнаестогодишње тешко оболеле Кети Вилсон, која је живела у малом граду Бурке удаљеном 800 километара од Сиднеја. Цело тело јој је било укочено од парализе и она се сваког тренутка могла угушити. Лекар је наредио да се најхитније пребаци у Сиднеј где ће бити стављена у челична плућа. На аеродром у месту Дубу, 400 километара далеко била је пренета после великих перипетија.

Окружена пратиоцима, девојка је на пространој пољани, лежећи у носилима, чекала тренутак да се велики транспортни авион чији је мотор брујао изнад њене главе, спусти. Када се сенка његових великих крила већ почела оцртавати на тлу дотрчало је из аустралијске степе неколико кенгура. Затим се појавило још неколико десетина кенгура и најзад је извршена права инвазија. Особље је узалуд покушавало да их растера. Жене су бежале запомажући а гласноговорник је упозоравао присутне да не губе главу. Авион је и даље кружио изнад њих. Прошло је више од пола сата. Лекар је губио стрпљење, плашио се да авион услед недостатка бензина не одлети.

Тада су се сви присутни организовали: упркос опасности почели су рукама и ногама да избацују са аеродрома једног по једног кенгура. Више људи је том приликом повређено али је аеродром најзад ослобођен. Несрећна Кети је укрцана у авион и отпремљена у Сиднеј где је на време стављена у челична плућа.

Дозлогрдила

У једном листу у Амстердаму десет дана узастопце се појављивала нотица: „Хенрих, молим те, пиши!“ Једанаестог дана изишла је нова нотица: „За име обга, Хенрих, јави јој се јадници. Читалац“.

WALT DISNEY'S Полијана

© 1960 Walt Disney Productions World Rights Reserved

МОЈИ СУСРЕТИ СА ПАДЕРЕВСКИМ

Позната пољска певачица Нина Тирчинска, удова пијанисте који је био Падеревском најбољи сарадник око издавања комплетних Шопенових дела, живела је годинама у близини овог најславнијег пољског пијанисте. Ево неких њених успомена на славног музичара, великог патриоту и племенитог човека.

Падеревског су називали „Лав Париза“ јер је у том граду отпочео своју каријеру виртуоза на клавиру. Већ после његовог првог концерта штампа га је једнодушно произвела за достојног Листовог наследника, а једна француска пијанистикиња је после његовог концерта узвикнула:

— Маестро, било је ненадмашно! Сада, кад сам вас чула, могу да умрем!

Освојио је Париз готово намах али је и Париз освојио њега. Гуно му је прорицао славну будућност а Сен Санс је изјавио:

— То је геније који између осталог свира и на клавиру.

— Једном приликом смо мој муж и ја били позвани код Падеревског на вечеру у његовој вили у Рион Босону у Швајцарској. Очекивала сам да видим надувеног, гордог и хладног човека. Али Падеревски је био сушта супротност већини славних људи. Испод његове лавље гриве пламене боје увек су се благо смешкале његове полузатворене очи. По старом пољском обичају пољубио ми је руку. Његово гостопримство, срдачност и блага природа намах су разоружали нашу предострожност.

Поред многих других особина Падеревски је имао и ту — био је сјајан домаћин. Он је све видео и знао у кући. Као какав добар заштитник управљао је великом заједницом — 15 чланова особља: управник његовог дома, кућни помоћници и помоћнице, кувари, баштовани и шофери — сви су живели као каква велика породица.

За трпезом Падеревског, а он је као гурман волео разноврсна јела, било је увек по туце гостију.

Падеревски је годишње путовао најмање шест месеци, на турнејама је приређивао концерте. Слободно време је претежно проводио на свом имању у Швајцарској а често је давао и концерте у добровољне сврхе у оближњем граду Морж.

Страсно је заволео Рион Босон који је сматрао својом другом домовином. Ту је 1901. године склопио очи његов једини син Алфред, а 1934. године његова супруга Хелена. Ту је компоновао и многе своје сонате, оперу Манру, варијације, концерт за клавир и оркестар, „Пољску фантазију“ и друга дела. Често су га посећивали многи истакнути Пољаци међу којима и Хенрик Сјенкијевич и композитор Х. Опјенски.

Од свих композитора највише је волео Шопена и често је понављао Шуманове речи који је казао за Шопенове композиције: то су „топови покривени цвећем“.

Натрижен болешћу умро је у Њујорку 1941. године у 81 години живота.

ПАДЕРЕВСКИ — КАД ЈЕ НАЗИВАН „ЛАВ ПАРИЗА“

У васионском броду људи ће ходати као муве

Астронаути ће, ако буду обули недавно начињене ципеле, ходати по зидовима и таваници васионског брода као муве. Кроз ђонове ових ципела протиче струја ниске волтаже и ствара електромагнет који довољно чврсто држи стопало на површини зида или таванице. Подизањем ђона микро прекидач зауставља ток струје, не ствара магнет и астронаут може слободно да корача.

»СРЕЋАН ЧОВЕК«

Шофер Карл Ларсон из Балберга у Шведској, пре извесног времена је заједно са својим другом купио лоз и добио 25.000 круна. За своју половину набавио је аутомобил, назвао га „кола среће“, пријавио га и добио регистарски број С 59083. Није, изгледа, погрешио што је кола тако назвао, јер га отада срећа стално прати. У листићу за тркачку прогнозу V — када мора да се погоди победник у пет разних трка — дао је цифре према броју својих кола, а само нулу заменио десетком. Досад је на овај начин добио већ три награде, два пута мале а последњи пут преко 9500 шведских круна.

Као и други...

О новој години у Токију се огроман број људи — можда читав милион — окупи око „Мејџи“-ковчега ради даривања богова и придобијања њихове наклоности у наступајућој години. Приношење жртве се састоји у томе да се метална пара од десет јена пребаци изнад глава других и убаци у нарочити ковчежић. Та пара треба дародавцу да донесе срећу и богатство у следећој години. Овај старински обичај мало ко данас схвата озбиљно, али ипак сви радо учествују у томе бар ради такмичења ако не из сујеверја. У овом погледу Јапанци се не разликују од многобројних туриста из свих делова света који у Риму не пропусте да убаце новчић у чувену фонтану Треви.

Трагом прошлости

Археолози који су истраживали земљиште близу Њу Фореста у јужној Енглеској сматрају да су у том пределу живели људи још 5000 година пре наше ере. Из тог времена нађени су трагови радионице у којој се израђивало оруђе од кремена. После су ту живели људи и цветале културе. Из римског доба пронађена је једна ретка глеђосана грнчарија из II века пре наше ере, римска пећ за топљење гвожђа, па римски бунар који се и данас употребљава за заливања башта.

БРОЈ 87 У МЕНДЕЉЕЈЕВОЈ ТАБЛИЦИ

На чувеној листи елемената коју је 1879. саставио руски хемичар Мендељејев, број 87 испунила је својим проналаском Маргарета Пере. Ово је кратка прича о њеном животу.

* * * * * *

У плавим, веома светлим очима Маргарете Пере огледа се веома јак умни живот и велика сигурност. Са сваким разговара веома усрдно, али никако јој не помињите њен „случај". За њу нема горе ствари од саучешћа или сажаљења што је постала „жртва науке".

Пре краћег времена, кад је ушла у велику дворану у Копенхагену, где се одржавао међународни конгрес атомиста, сви су устали и поздравили је пљескањем. Она се налазила на челу делегације француских научника. А у науку је ушла незвана. Баш на мала врата.

У почетку је само прала епрувете и посуђе јер није имала више образовање. Отац јој је био сиромашни свештеник који је умро кад је њој било четири године. Да би од нечег живели, мати је морала да чува децу богатих Парижана, а кћи је добила диплому помоћног радника у хемијској струци и са 19 година ступила у службу. Једног дана, са страхом је закуцала на врата Института за радијум у Паризу. Било је то 1929. године. Примила ју је једна седа и изнемогла старица.

— Шта желите? — упитала је стара жена која се звала Марија Кири.

— Запослење, — промуцала је девојка.

— Узећу вас на тромесечну пробу. Осам стотина франака месечно. Такав је буџет.

Била је то бедна плата. Али за младо створење, пуно амбиција, које је дотле живело од давања часова из математике слабијим ђацима, понуда је изгледала као докторска промоција.

Убрзо Марија Кири јој рече да провери анализу једног комада ретке земље у коме се налазио радиоактивни минерал. То је посао који захтева велику сналажљивост, тачност и оштроумност.

Пошто је завршила рад, постала је очајна. Њен резултат се није слагао са резултатом Марије Кири. Још двапут је извршила анализу и увек је добила исте бројеве. Ушла је у собу Марије Кири и тужно рекла:

— Госпођо, моји резултати су погрешни.

— Дајте их мени, — одговорила је велика научница мирним гласом. — Сама ћу видети. Сутра је недеља, имаћу времена.

У понедељак је Марија Кири рекла својој лаборанткињи:

— Ваши резултати су тачни, ја сам се преварила. Слушајте, — наставила је старица — ако сте поподне слободни, дођите да попијемо чај.

Пити чај код научнице светског гласа, био је за Маргарету прави сан. Јер, сваког дана у пет поподне на чај је долазило само неколико најзначајнијих њених сарадника. Напитак је служен из порцеланских судова хемијске лабораторије у којима иначе стоје најопаснији отрови Сркућући врелу течност, научници су причали о разним хипотезама које су у оно време обичним смртницима изгледале трабуњања сулудих људи, а данас су све остварене у атомској индустрији. На те чајеве „код газдарице" долазили су Ајнштајн, Нилс Бор, Х. Џ. Велс, Ари Штернфелд и други.

Већ после неколико месеци мала Маргарета се сасвим укључила у ово друштво и неосетно је продужила своје радно време до десет увече. Једног дана Пере је постала главни сарадник Марије Кири и вршила је опите уместо ње, јер је научница оболела од леукемије.

У то време људи који су радили са радијумом били су готово потпуно незаштићени. Једино су носили рукавице од каучука, а све око њих било је прожето радиоактивним зрацима. Није било ни говора о некаквим заштитним зидовима од бетона, као данас, нити о Гајгеровим бројачима.

Маргарети Пере било је 25 година и није веровала да иаква болест може да је савлада.

Госпођа Кири је имала у њу велику веру и на неколико часова пред смрт позвала је своју лаборанткињу до јој каже последње речи:

— Пере, морате почети самостална истраживања. Ви ћете успети.

Пет година касније, 1939, светом је прострујала вест: „Маргарета Пере успела је да издвоји нов елемент који одговара слободном месту у Мендељејевој таблици. Елемент број 87 је назван францијум". То је учинила тридесетогодишња лаборанткиња. Уосталом, треба рећи да се овом приликом догодило нешто што у науци није редак случај. После краћег времена јавили су се и други научници који су обзнанили да су такође открили овај елемент. Имена којима су га крстили гласе: Вирџинијум, Флоренцијум и Молдавијум. Убрзо је ипак установљено да је она прави проналазач елемента 87, а разлог што су други устали против ње састојао се у неверици да неко ко нема ни матуру може да врши проналаске таквог значаја.

Тек после тога она је наставила своје нормално школовање, али од десет часова увече. Завршила је гимназију и добила матурску сведоџбу, уписала се на универзитет да студира биологију и положила докторат из хемије.

„Мала Пере" одбранила је докторску тезу 1946. године. Истога дана одржана је у чувеном институту за радијум у Паризу сасвим необична свечаност. Другови су хтели да јој приреде банкет, али у тим данима оскудице, одмах после рата, у Паризу готово није имало шта да се једе. Пријатељи су на бициклима и мотоциклима отишли у околна села да нешто набаве. Хтели су да што више обрадују ону коју су називали будућом Маријом Кири.

Вечера је одржана, али главна личност није била присутна. Маргарета Пере остала је код своје куће, јер се осећала јако уморна. Пуне четири године она је знала да је није мимоишла болест којој често подлежу они који раде са радијумом. Добијала је све веће болове у зглобовима а кад су постали неподношљиви, лекари су били принуђени да јој пресеку нерве који преносе бол.

После осам операција на десној руци, Маргарета Пере се данас служи само левом. Она се труди да остатак живота што више искористи за науку и само о њој говори. О своме здрављу неће изустити ниједну реч.

»ЦАРСТВО ЗА ГУТЉАЈ ВОДЕ«

На Бродвеју се приказује „Камелот", музички комад у коме се појављују многа изненађења: на пример да се напије воде из апарата за хлађење један витез у пуном оклопу, једна врана-балерина

или једна млада са метар широким украсом од вела на глави. У овом подухвату једино је успела млада. Витез

је решио проблем на тај начин што је насуо воду у чашу и помоћу сламке, док је врана одустала од сваког даљег покушаја.

ХАМУРАБИ и његов закон

Земља која се налази између река Тигра и Еуфрата има најбоље услове за развитак земљорадње у том делу света. Стари Грци назвали су је Месопотамијом што значи Међуречје.

Није чудо што су се у тој области, у најстаријим познатим епохама, развијале моћне државе и напредни градови.

У самом срцу Месопотамије налазила се и једна од најмоћнијих држава старог века — Вавилонија, на самој раскрсници веома важних трговачких путева Предње Азије.

Вавилонија, тако названа по главном граду Вавилону, простирала се од Персијског залива до данашњег Багдада. У јужном делу налазили су се Сумерци, а у северном Семити. Семитски део називао се Акадијом по града Аркаду. Граница између Сумерије и Акадије био је углавном семитски град Киш. Вавилонија је називана и Халдејом. На истоку према Персији налазила се земља Елам, а на југозападу према Арабији Сиријска пустиња.

Од Вавилона су водили на све стране друмови, реке и канали. „Једни су га славили, а други су га проклињали, све је грабио и све уживао", једни су га називали „гајем живота" а други вратима богова. Плодна Месопотамија трговала је са суседним и даљим државама и извозила жито, вуну, стоку, урме, уље, смокве и посуђе од земље, а увозила бисер, злато, кедар, гримиз, мрамор, дрво, слонову кост, тамјан, разноврсне мирођије, гвожђе итд.

Најистакнутији и најмоћнији владар био је Хамураби (1792—1750. пре наше ере).

У току векова овим крајевима прошле су многе освајачке војске. Рушени су и паљени градови, људи убијани и вођени у ропство. Много штошта је сравњено са земљом, а олује су нанеле прашину и покриле многе споменике те старе културе, као да никад нису постојали. Али, трагови су о њима остали и научници су неуморно истраживали те крајеве.

Једнога дана у децембру 1901. и у јануару 1902. године француски научник Морган приликом ископавања у граду Сузи нашао је стуб од диорита на коме су клинастим писмом уклесани чланови Хамурабијевог законика. Стуб је висок 2 метра и 25 сантиметара а при дну његов обим износи један метар и 90 сантиметара. Споменик се налази сада у Лувру, а на њему су 282 прописа Хамурабијевог законика, од којих је један део избрисан, и доцније на основу копија реконструисан. Споменик је израђен за храм у Сипару, а копије су биле разаслане по земљи ради примене. Еламски краљ Шутрук Нахунт приликом напада на Вавилонију 1120. године пре наше ере однео је овај споменик као ратни трофеј у престоницу Сузу.

Горњи део стуба представља бога сунца Шамаша. Од њега Хамураби прима закон, урезан у осталом делу стуба. Бог седи на престолу. На глави му је капа, а огртач је сав у воланима. Иза његових леђа распростиру се зраци. У десној руци, на којој се налази бразлетна, држи скиптар. Краљ стоји пред богом покорно. Обучен је у дугу плисирану тунику. И он на глави има капу а као и бог исплетену браду. Десну руку држи на устима, а леву на појасу. Законске прописе дешифровао је француски асиролог Шел.

Хамурабијев закон је највећим делом систематизација ранијих прописа. Он је слика политичког, социјалног и привредног живота у Вавилонији, где је власт била централизована, а држава робовласничка. Државна власт ослањала се на земљишни фонд. Велика пажња поклањана је чувању шума, јер је требало много грађе. Исто тако велик значај имало је и сточарство, али су огромна стада била власништво богаташа. Земља се обрађивала грубим плугом који су вукла два вола, а некад и људи јер је ропство било јако развијено. Земљорадња је зависила од наводњавања, па је изграђена велика мрежа канала које су стално чистили и одржавали у реду. Поред сточарства и земљорадње било је развијено и воћарство. Земља је личила на процветали врт и по некима је ту никла легенда о земаљском рају. Жито је служило поред сребра и као новац. Њиме се исплаћивао пољопривредни радник, гоничи волова, пастири, затим стока, кад је узимана у најам, а плаћали су се и службеници.

Овде ћемо донети неколико параграфа из самога законика.

Члан 1

Ако неко обеди другога и обеђење искаже пред судом, али га не може да докаже, онда ко је обедио да се убије.

Члан 5

Ако судија руководи процесом и донесе пресуду и одлуку напише ако доцније своју пресуду поништи и докаже се да је одлуку, коју је донео поништио, даће дванаестоструку казну, која је у овом процесу одређена и јавно ће бити отеран са судијске столице, да се више не врати да са судијом седи у процесу.

Члан 14

Ако неко украде туђег недораслог сина ,да се убије.

Члан 16

Ако неко прими у своју кућу одбеглог роба или робињу, дворског или неког мушкину (врста сталежа), па их на јаван позив чиновника не изведе, да се убије.

Члан 23

Ако разбојник не буде ухваћен, опљачкани треба пред богом да тражи све што му је однесено. Тада ће му насеље и старешина насеља, на чијем је земљишту разбојништво извршено, накнадити све што му је однесено.

Члан 25

Ако се у чијој кући појави ватра и неко, ко дође да гаси, баци око на својину господара куће, својину господара куће узме, да се баци у исту ватру.

Члан 53

Ако је неко сувише лењ да одржава своју брану и не одржава је у стању: ако се тада на његовој брани направи отвор и вода преплави поље, онај, у чијој је брани постао отвор, да накнади жито које је уништио.

Члан 54

Ако не може да накнади штету, треба продати за новац њега и његово имање, и они чија су жита уништена поделиће продајну суму.

Члан 205

Ако роб слободног човека удари по образу слободног човека, да му се одсече уво.

Члан 229

Ако грађевинар за другога направи кућу и не направи је чврсто и кућа коју је подигао, сруши се и убије сопственика, да се убије грађевинар.

МИСТЕРИОЗНИ ГОСТИ

Било је то 1767. године. Два Енглеза су приспела у Кале али нису отишли да одседну у хотел Десен, како је у оно време била традиција за њихове земљаке, већ су отишли у једну крчму коју је држао неки Дилонг. Очекивало се да ће Енглези убрзо наставити пут за Париз али они, изгледа, нису имали ту намеру. Поред тога, нису се распитивали ни чега има занимљивог у Калеу, што би вероватно сваки онај који мало дуже борави у овом месту учинио. Једино је примећено да су повремено одлазили у околину у лов. И то је било све — то им је била једина забава.

И крчмар је после неколико недеља већ почео да се пита шта раде ови Енглези у Калеу. Пошто је имао обичај да препричава догађаје он је и овога пута са својим суседом бакалином „измењао“ мисли о томе ко су његови гости. Час им се чинило да су шпијуни, други пут да су можда бегунци који су морали да напусте Енглеску из непознатих разлога, и шта све не.

За то време Енглези су лепо живели и толико добро награђивали свога домаћина да је овај најзад закључио: „они су будале“. Ово је, убрзо добило и своју непобитну потврду — Енглези су га позвали у собу и саопштили му:

— Газда, ми смо необично задовољни вашом храном и вином а када би нам и собе биле боље, остали бисмо још и много дуже. Нажалост то неће бити, јер све ваше собе гледају на улицу, одакле се чује бука поштанских кола и њихове трубе, разних других кола и коњаника, повици кочијаша и пуцање бичевима.

Крчмар Дилонг је почео да се осећа нелагодно — могућност да изгуби драгоцене госте побудила га је да их умири:

— Али молим вас, ако треба нешто да учиним, што би вам боравак учинило угоднијим, ја ћу се свакако потрудити.

— Е па лепо — рече један од Енглеза — ми имамо један предлог од кога ћете ви видети доста користи. Стајаће нешто новца, али ми смо спремни да платимо половину, а наш даљи боравак омогућиће вам да сасвим лако изравнате ваш удео.

— Сваки разуман предлог прихватам радо — одговори крчмар.

— Ваша башта је веома миран кутак — додаде други Енглез — ако би се зид који је ограђује мало подигао могао би да послужи као зид за две собе, што би умањило трошкове. Ништа више не тражимо, не би ту било потребно много новца, а касније би вам те две собе много више вределе.

Дилонг је био пресрећан што је пронађен овако лак начин да задржи добре платише. Собе су изграђене, два Енглеза су се одмах уселила и видело се да су веома задовољни. Наставили су да воде живот као и раније и крчмар се опет понекад питао зашто су се „забили“ у тај угао.

Прошло је око два месеца и његови гости га једног дана обавестише да ће кренути у тродневни лов. Пошто имају намеру да се дуже задрже понеће много муниције. Идућег јутра кренули су са пушкама о рамену и торбама за муницију добро напуњеним. Газда их је испратио и пожелео срећан лов. Обавестили су га да су у собама оставили нека документа и да су зато кључеве понели са собом.

Прошла су три дана, затим четири, пет, па и шест, недељу дана, а гости се нису вратили. Дилонг се прво осетио мало нелагодно, онда је почео да сумња и на крају осмог дана послао је по полицију. Врата су била обијена у присуству сведока. На столу су одмах спазили поруку која је гласила:

„Драги газда,

Вама је без сумње познато да је ваш град Кале припадао Енглезима две стотине година и да га је повратио француски војвода де Гиз, који је поступао са Енглезима као што је наш Едвард III, поступао са Французима. Другим речима: узео је њихова имања а њих протерао. Пре кратког времена ми смо, међу породичним папирима, нашли нека документа наших предака који су некад имали кућу у Калеу на месту где се данас налази ваша гостионица. Пошто су били принуђени да на брзину напусте Кале, наши преци, у нади да ће се убрзо вратити, закопали су замашну суму новца у вашој башти. Документ је садржао тако тачну скицу места, да нисмо ни тренутка посумњали у то да ли ћемо богатство наћи или не. Допутовали смо, као што знате, у Кале, и пошто смо нашли вашу кућ', а не ону која је ту некад била, ми смо постали ваши гости.

Убрзо смо установили да се благо налази у углу ваше баште. Али како да почнемо копање а да не будемо запажени? Зато смо пронашли решење — наш предлог, који сте ви прихватили — да се на том месту изграде две собе. Чим смо се у њих уселили, почели смо са копањем и убрзо нашли ковчег са благом. Као што видите ковчег вам остављамо. Желимо вам много успеха у вашем послу, али вам дајемо и савет: точите боље вино и установите разумније цене“.

Дилонг је занемео од запрепашћења. Погледао је свог суседа бакалина, а затим празан ковчег и закључио: ако су два Енглеза били будале, он и његов сусед су свакако још веће.

ПЕЦКАЊЕ МОЗГА

■ Највећа сам река на свету и шира сам од било које друге. Како ми је име?

■ Чувени сам научник који је радио на пољу електрицитета и изумео сам многе корисне ствари за човечанство. Кад сам имао 12 година продавао сам новине по возовима, а доцније сам постао службеник на телеграфу. Мој највећи изум била је електрична сијалица. Како се зовем?

■ Највећа сам река у Сједињеним Америчким Државама. Како ми је име?

■ Веома сам смешна птица. Живим на Антарктику и волим да пливам на сантама леда. Ка сам ја?

■ Потресам земљину површину. Проузрокују ме изненадни покрети стена или друге промене испод земљине површине. Како ме зову?

■ Ја сам статуа. Постављена сам на једном острву у њујоршком пристаништу. Обучена сам као грчка богиња и држим буктињу у уздигнутој десној руци. Ко ме је поклонио Америци?

(Одговори: Амазон; Томас А. Едисон; Мисисипи; пингвин; земљотрес; Француска.)

Лавица се плаши

Ловац О. Придем прича нам необичан доживљај из Уганде:

— Једног дана дође у мој логор неки урођеник и замоли ме да му помогнем да отера једну лавицу која му је прошле ноћи отела и убила једну козу, а сад се врзма око колибе. Испричао ми је да је јутрос кад је приметио крађу, кренуо наоружан са два копља у прашуму. Прешавши 6 километара наишао је на лавицу са лавчетом. Управо су се спремали да поједу уловљену козу. Не размишљајући ни часа урођеник је бацио копље нишанећи лавицу. Али оно промаши њу и уби младунче. Лавица, преплашена, склони се у густиш, а урођеник узе остатке козе и мртво лавче и крену кући, док га је лавица пратила на одстојању, мумлајући. С времена на време, човек се окретао и плашио лавицу машући копљем и тако стигао кући.

Потражио је моју помоћ не зато што се лавице плашио он, већ његова жена и деца. Ја пођох да помогнем урођенику. Дуго смо тражили лавицу и нисмо је нашли. Већ сам посумњао у истинитост приче, али ми човек као доказ показа мртво лавче и остатке козе.

Иако звучи невероватно можда се лавица заиста уплашила човека који је махао копљем. Не бих смео тај начин одбране баш да препоручим као правилан, али сам се неколико пута уверио да лав није тако храбар као што се мисли. Дешава се да се краљ животиња понаша као права куквица, ако човек или друга животиња нађу храбрости да му се супротставе.

»ЦВЕТНИ« ЈЕЗИК

Десет кћери вијетнамског посланика у Великој Британији имају имена која преведена на наш језик гласе: Трешњин пупољак, Хармонична музика, Дивљи облак, Чисти дијамант, Орхидеја боје жада, Светлуцава трешња, Трешњина гранчица, Јутарње руменило, Златна орхидеја и Ластавица која лети под облаке.

Да ли знате?

БРЗО ЧИШЋЕЊЕ ПИСАЋЕ МАШИНЕ

Слова писаће машине а истовремено и ваљак могу се лако очистити само ударом сваке типке преко меке влакнасте материје сличне табаку хартије. На њу се залепе све честице прашине.

Да би читао и у гужви

Готово је немогућно читати новине у аутобусу или подземној железници у време кад сви чиновници иду на посао или се враћају кући, јер је неописива гужва. Али Џон Полдинг који живи у Лондону није могао да се одрекне тог задовољства. Купио је наочаре са призмом за читање под правим

углом какве употребљавају инвалиди који не могу да седе али је призме поставио у обрнутом смеру. Сад и у највећој гужви он може да чита новине држећи их изнад главе.

Два обавезна елемента

Испитивање навика и потреба америчких домаћица показало је да у савременој америчкој кухињи морају да постоје два обавезна елемента, поред пуне електрификације и конзерви — аутоматски сат и радио-апарат специјално за домаћицу. Помоћу сата она ће контролисати време при справљању појединих оброка, док јој радио омогућује да буде у току са свим збивањима у свету.

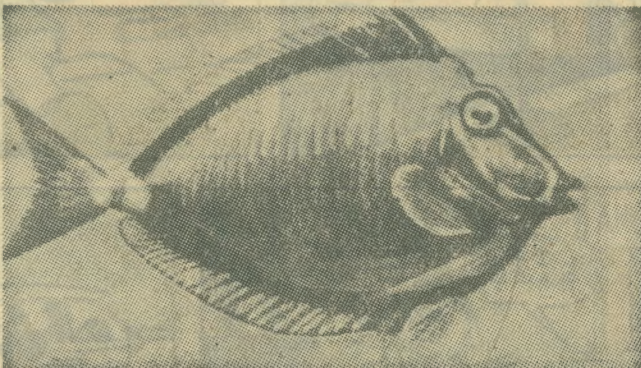
Трачнице против рђе

У Холандији су почели да израђују прве галванизиране железничке трачнице које су веома отпорне према рђи. Трачнице су намењене рудницима где је проценат влаге у ваздуху висок, што веома шкоди железничким пругама. Опити су показали да галванизиране трачнице трају три пута дуже од обичних и да чак и у најлошијим условима могу да се употребљавају најмање десет година.

Прање за трен ока

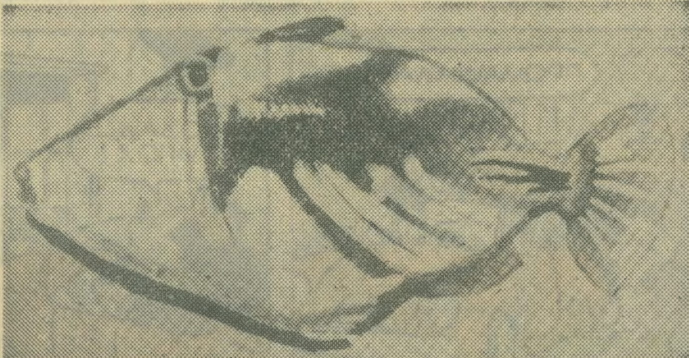
Да би очували своја амфибиска возила од корозионог дејства морске воде морнарички стручњаци у Америци су конструисали направу која за трен ока потпуно спере морску воду са свих делова возила. Млазеви под великим притиском одстране морску воду кад само једном возило прође кроз њихову мрежу.

ДВЕ РИБЕ ИЗ ОКЕАНСКИХ ДУБИНА

Доктор Леонард Шулц, конзерватор музеја при Смитсоновом институту у Вашингтону, најзаслужнији је што су добијени научни подаци о појединим непознатим рибама Маршалских и Маријанских острва у Пацифику.

На слици (горе) је један од

неколико примерака рибе-хирурга (Acanthurus) назване тако по својим леђима и трбушним перајима који су оштри као жилет. Интересантно је да је риба-хирург светлосиве боје, док су пераја наранџастожута.

На слици (доле) је риба-окидач из рода (balistes) названа по „окидачу" на средини леђа који јој успешно служи у борби с непријатељима или за хватање жртава. Нађена је у водама острва Бикини. Црна са жутим и наранџастим деловима она има и три плаве линије испод очију, а цела је дуга 15—20 сантиметара.

Нови синтетички хормон

Једна истраживачка група са универзитета у Питсбургу у Сједињеним Државама успела је прва у историји хемијске индустрије да синтетичким путем произведе адренокортикотропски хормон који регулише рад хипофизе. Овај хормон се употребљава за лечење реуме.

Њујорк — Мелбурн за 82 минута

Ново конструисаном авиону који је снабдевен ракетом, довољан је свега један сат и 22 минута да пређе пут дугачак 16.700 километара — од Њујорка до Мелбурна у Аустралији. Најбржем авиону било је досад потребно преко 37 часова да превали овај пут. Да би полетео, овај ракетни авион треба да буде уздигнут на 36 километара висине другим авионом са 6 реактора одакле ће бити пуштен и полетети брзином од 8.500 километара на час. Када се ракета упали брзина ће достићи 27.500 километара. Овај авион може да прими 30 путника.

Деца о родитељима

На тему: „Моји родитељи" једна девојчица је написала у свом писменом задатку:

— Не можемо придобити наше родитеље јер су исувише стари да бисмо им одстранили њихове навике.

А један дечак је на ту исту тему написао:

— С мојим оцем је врло весело живети, жао ми је што га нисам много раније упознао.

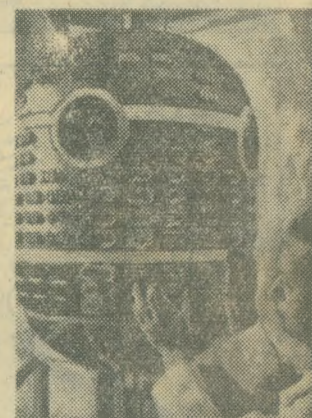
ТРКЕ КАМИЛА

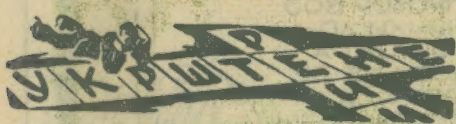
Расинг клуб „Јордан" организовао је нову дисциплину — трке камила. Овај покушај није само атракција. Камиле се дегенеришу, па је потребно изабрати најбоље и освежити расу. У првој трци на стази од 1800 метара победник је постигао време 4:30 минута а за камиле је оно изванредно. Јахач је такође морао да покаже велику способност јер је јахао без седла.

Батерија за васионски брод

Овај „ананас" није ништа друго до атомска батерија за први васионски брод. Направ-

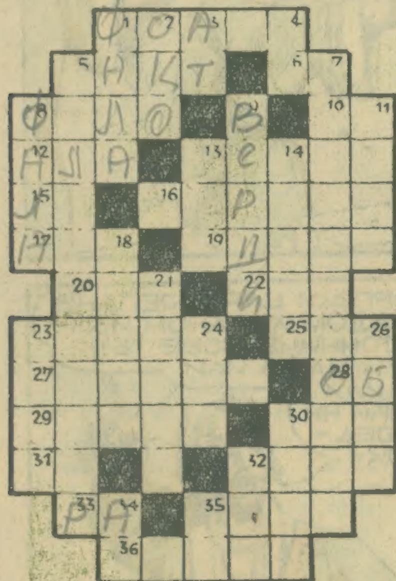

љена у једној америчкој фабрици моћи ће да снабдева прве астронауте електричном енергијом непрекидно 365 дана.

Водоравно: 1) предворје у позориштима; 5) музички израз; 6) свеза; 8) уметнички или књижевни рад; 10) два сугласника; 12) аждаја; 13) област у Индији; 15) француски члан за множину; 16) врста минерала; 17) град у старој Фригији; 19) река у Италији; 20) сужањ; 22) друге, остале; 23) део часа; 25) свеза; 27) река на совјетском Далеком Истоку; 28) река у Сибиру; 29) прича у сликама; 30) показна заменица; 31) показна заменица; 32) Обар; 33) хемијски знак за радијум; 35) град у Аустрији; 36) планина у Србији.

Усправно: 1) хидроцентрала у Словенији; 2) орган чула вида; 3) коњ; 4) спев; 5) писаћа машина која преноси штампане текстове преко жица на велика растојања; 7) град у Србији; 8) шпански сликар (Салвадор); 9) италијански оперски композитор (Ђузепе); 11) стада; 13) змијски цар; 14) развалина; 18) апарат за мерење морских дубина; 21) стари град на месту данашње Будимпеште; 23) животна намирница; 24) изразити представник врсте; 26) наша река; 30) домаћа животиња; 32) врста папагаја; 34) мера за површину; 35) два суседна слова.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) стена; 6) Порција; 8) Бома; ... лала; 11) онако; 13) јен; 14) аг; 15) Або; 17) ка; 18) ом; 20) алас; 22) Лим; 24) иза; 25) Улм; 26) вал; 28) пад; 30) кос; 32) три; 34) ар; 35) осе; 37) Ин; 38) одан; 40) моја; 42) или; 43) Уна.

Усправно: 1) Сома; 2) трака; 3) ец; 4) Нил; 5) ајаі; 6) Џон Голсвоорди; 7) Александрија; 8) боа; 10) Ана; 12) оба; 16) Олимп; 19) ми; 21) аз; 23) мул; 27) ас; 29) ат; 30) као; 31) ес; 33) ина; 35) они; 36) ему; 39) ал; 41) он.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

1	16	58	55	40	41	31	18
59	54	4	13	30	19	37	44
8	9	63	50	33	48	26	23
62	51	5	12	27	22	36	45
61	52	6	11	28	21	35	46
7	10	64	49	34	47	25	24
60	53	3	14	29	20	38	43
2	15	57	56	39	42	32	17

ШАХОВСКА ТАБЛА

Збир бројева у свим правцима — водоравно, вертикално и по дијагонали — износи 260. Збирови цифара у црним квадратима у свим правцима сем дијагонале — су једнаки (130).

Збирови свих непарних бројева у хоризонталним и вертикалним колонама износе 128.

Сви парни бројеви у колонама имају збир 132.

ЗАГОНЕТКА

Сваког дана један микроб повећава два пута своју запремину. На крају двадесетог дана испунио је једну боцу. Кога дана је он испунио половину боце?

Одговор: Уочи двадесетог дана, управо деветнаестог, јер се двадесетог удвостручио и напунио боцу.

Зоолошке карте

Сваки играч нека изабере име једне животиње и нека га гласно изговори. Шпил карата се подели међу играче — делећи по једну карту. Сваки играч намести своје карте испред себе. Први играч окрене горњу карту и стави је испред своје гомиле, ређајући с десна на лево. И остали играчи редом треба да окрену своју карту али тако да је не виде пре својих партнера. Ако два играча окрену исту карту, они морају да гласно кажу име животиње коју је онај други одабрао на почетку игре. Онај ко први тачно каже добија све окренуте карте свог противника.

Магичан круг

Четири броја из сваког од малих црних спољашњих кругова сабрана са бројем из центра дају збир 85.

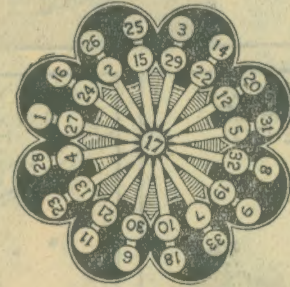
Бројеви на сваком пречнику са бројем у центру износе 85.

Два највећа броја из великог круга и два најмања броја из истог круга плус број у центру дају 85. По том истом кључу и бројеви из другог круга дају исти збир.

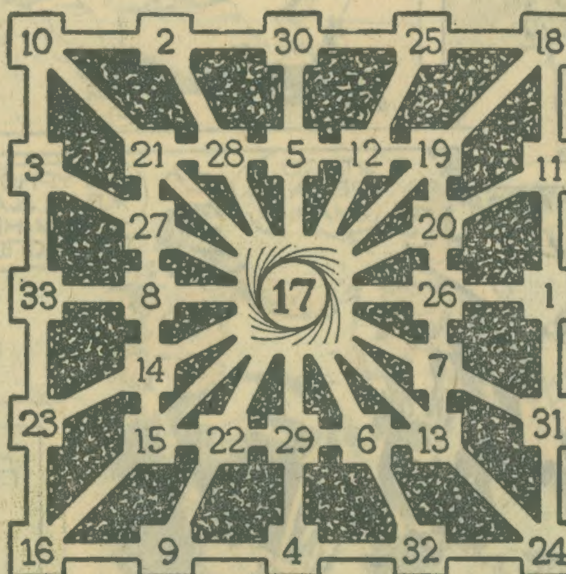
Број 29 плус три броја десно од њега заједно са централним износе 85.

Број 12 плус три броја с десне стране и центар (17) чини 85.

Тражите и наћи ћете још доста низова бројева чији ће збир износити 85.

МАТЕМАТИЧКИ КВАДРАТ

Четири броја из углова већег квадрата сабрана са централним бројем износе 85.

Четири броја из углова унутрашњег квадрата са централним бројем дају збир 85.

Два броја у левом углу у највишем реду и два броја у десном углу у најнижем реду са централним бројем дају збир 85.

Збир бројева у једном реду износи 85, и збир бројева у дијагонали преко центра износи такође 85.

...словеначки писац Матија Чоп (1797—1835), кога су називали великаном учености, знао је 19 језика.

...Дунав уноси у нашу земљу сваког секунда просечно 2220, а из ње износи 6200 кубних метара воде.

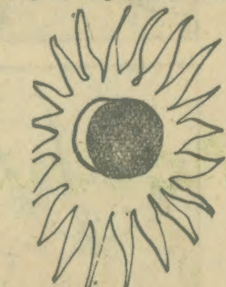
...Савинен де Сирано — како је било право име јунака Ростанове херојске комедије „Сирано де

Бержерак" — био је анатемисан као безбожник кад је објавио своју трагедију „Смрт Агрипине".

... у Србији, где има остатака шуме од црног бора — на Дивчибарима и Златибору — живе дивље канаринке које су знатно мање од питомих. Ову лепу птицу зеленкастог перја са жутим тоновима и уздужним мрким цртама народ зове „жутарица".

... према старим кинеским хроникама прва поуздана беле-

шка о помрачењу Сунца датира из 2697. године пре наше ере.

...први трамвај који су вукли коњи Загреб је добио у септембру 1891. године. Овај трамвај био је у саобраћају све до 1910. кад је замењен електричним.

...на дан 1. јануара 1960. године на свету је било 154.892 биоскопске дворане, што износи 29 процената више него у 1958. години. Од у-

купног броја биоскопа на Европу долази највећи број: 103.990.

© 1960 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Текући рачун број 101-707/1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 900, полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200, полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.